

Bolygók

Merkúr – Uránusz – Neptunusz – Plútó – 1988

Merkúr. Kocsis Antal (Balatonkenese) május 9-én látta a legbelső bolygót. Szabad szemmel sikerült megpillantania, de az alacsony horizont feletti magasság miatt elég nehezen. Színe a Szaturnuszéhoz hasonló volt. 7x50-es binokulárral sárgásfehér, fehér színűnek tűnt. 5 L 135x-essel már a fázist is meg tudta becsülni, amely 59–60%-nak látszott. Ez jól egyezik az előrejelzéssel. Május 12-én Budapestről többen is látták a bolygót szabad szemmel: Babcsán Gábor, Horváth Tamás, Mizsér Csaba és Orha Zoltán.

Talán meglepő, de földrajzi szélességünkről igen ritkán lehet pusztá szemmel megpillantani ezt az égitestet. (Például Kopernikusz sem látta ezt a bolygót!)

Babcsán egy 6,3 cm-es refraktorral, 105x-ös nagyítással észlelte. Színét narancsvörösnek, alakját szilvamagszerűnek látta. A becsült fázisérték 60%. A többi észlelő a budapesti Uránia 20 cm-es Heyde-refraktorával nézte a Merkúrt. 125x-essel jól látszott a fázis, azonban a levegő enyhe remegése megakadályozta, hogy pontosan megbecsülhessék. Így csak azt lehetett mondani, hogy 55 és 60% között van. Ez egyezik az Évkönyv adatával.

Vicián Károly (Budapest) 15 cm-es refraktorral 150x-essel október 30-án észlelte a bolygót.

Uránusz. Az Uránuszt Mizsér Csaba (Budapest) 5 alkalommal, Vicián Zoltán (Héhalom) 1, Balázs Antal, Teichner Szilárd és Orha Zoltán (Budapest) 1 esetben, csoportosan észlelték. A megfigyelések júliusban és augusztusban készültek.

Mizsér (7 L) szerint 50x-essel már sejteni lehetett a korong alakját, 100x-os nagyítás pedig már biztosan mutatta. A bolygó színét — a korong közepén — sárgászöldnek, a széleken kéknek látta. A középső tartomány fényesebbnek tűnt, mint a szélek. A becsült intenzitásértékek: 5–6 és 3–4. Ezt tükrözi Vicián 25 cm-es Newton-reflektorral 250–300x nagyítással végzett észlelése is, aki a középső részt 7-es, a széleket 5-ös intenzitásúnak látta.

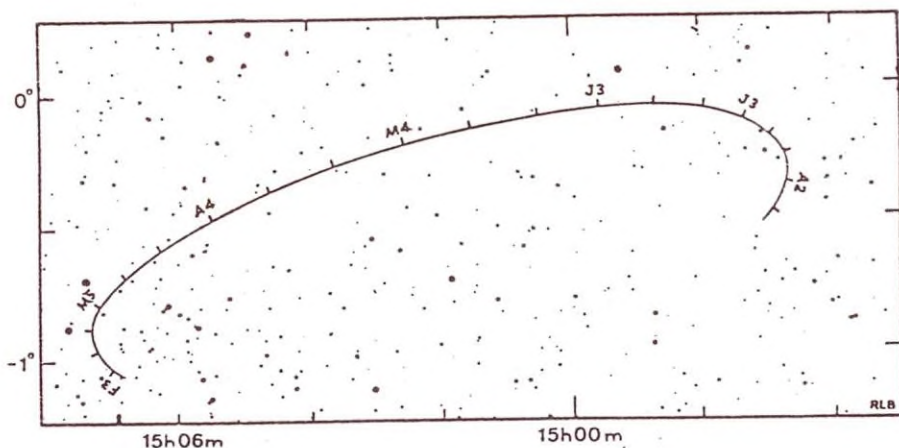
Orha szerint (11 T) 54x-es nagyítással már sejthető volt a korong alakja. 96x-ossal már határozottan látszott. Ezzel a nagyítással a peremsötétedés is szembetűnő volt. 169x-es pedig már a peremsötétedést is igen határozottan mutatta.

A budapesti Uránia 20 cm-es Heyde-refraktorával 250x-es nagyítással, jó légköri körülmények között nagyon szépen látszott a bolygó korong alakja. A peremsötétedés igen jól kivethető volt. A bolygó színe zöldeskéknek tűnt (Balázs, Orha, Teichner).

Az Uránuszt február és szeptember között észlelte John Toone (Boothstown, Anglia) 12x50-es binokulárral. A bolygó fényessége 5,7-5,5 magnitúdó között alakult; a maximális értéket június közepén érte el, a perihélium időpontja körül.

Neptunusz. Mizser Csaba színét kéknek becsülte. 7 cm-es refraktorral 100x-os nagyítás mellett csak igen jó légköri viszonyok esetén lehetett korong alakúnak látni a bolygót. John Toone április és október között végzett fényességbecsléseket a Neptunuszról. Ezek szerint a jelzett időszakban a Neptunusz fényessége 7,8-7,9 magnitúdó közötti volt.

Plútó. Csak John Toone (Boothstown, Anglia) küldött megfigyeléseket. Február és június között 13 fénybecslést készített a bolygóról 41 cm-es Newton-reflektorral. Adatai szerint a Plútó fényessége 13,9 és 14,2 magnitúdó között változott. John Toone megkísérelte a Charon okozta fedések megfigyelését is. Április 11-én két óra eltéréssel végzett megfigyelései 13,9-14,1 magnitúdó közötti halványodást mutatnak. Ez azonban lehet előrevarás is, tekintve a Plútó észlelésének rendkívüli nehézségeit. (A bolygó megfigyelése már 20 cm-es távcsővel is megkísérelhető, kedvező körülmények mellett — l. térképünket!)

A Plútó látszó pályája 1989. február—augusztus között. A térkép az Atlas Stellarum alapján készült (1950,0-es koordináták).

ORHA ZOLTÁN – MIZSER ATTILA

Csillagászati adatok 1989-re

A Meteor szerkesztősége által összeállított évkönyv jórészt olyan információkat tartalmaz, melyek nem találhatóak meg a Csillagászati évkönyvben. (Kisbolygók, kisbolygóokkultációk, periodikus üstökösök, meteorrajok, kettőscsillagok stb.) A kiadvány az Urániában és a Planetáriumban vásárolható meg, ára 39 Ft. (Az Urániától lehet megrendelni, piros pénzesutalványon.)